

Basset torna a Dénia

Sota el retrat de Joan Baptista Basset, els representants municipals juntament amb el president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach; el conseller Carles Solà, Eliseu Climent, i Francesc Viciano, alcaldessa de Dénia, l'homenatge a les ciutats represaliades per les tropes borbòniques.

Actes protocol·laris i emoció a flor de pell. Discursos. Albades. Música barroca. Conferències. Polítics i historiadors i gent de la cultura i del país en general, arribada dels quatre punts cardinals. I un *Campenades a morts* difícil d'oblidar. I més, molt més. El passat 11 de febrer, que era dissabte, començava a Dénia la commemoració dels 300 anys de la dita Guerra de Successió i història i present s'hi donaren la mà: "La commemoració d'avui —explicitava el president del Parlament del Principat de Catalunya, Ernest Benach— és una reivindicació de la memòria compartida i un símbol de les reclamacions davant les imposicions."

És a la capital de la Marina Alta, on, el 17 d'agost del 1705, desembarcava el general de l'exèrcit maulet, Joan Baptista Basset, i hi proclamava rei Carles d'Àustria. I Dénia, que, com havia de recordar la historiadora Carme Pérez Aparicio, "era considerada la clau del Regne de València", esdevenia aleshores "la

El 8 de setembre, a Barcelona, començaven els actes que commemoren els 300 anys de la guerra de Successió. Aquest 11 de febrer, memòria i actualitat s'han tornat a donar la mà en un acte organitzat per ACPV i l'Ajuntament de Dénia.

primera ciutat de la Corona d'Aragó que reconeixia el nou rei", i "el punt de partida de la rebel·lió al País Valencià".

Tres-cents anys després, Dénia ha tornat a centrar les mirades del país i, d'alguna manera, el general Basset hi ha tornat també a desembarcar, amb una commemoració que ha reservat temps i espai per a tot: per a la memòria i la vocació de futur; per a l'anàlisi històrica i per a la més estricta actualitat: "Des de fa tres-cents anys —recordava Eliseu Climent, president d'ACPV, en la seva intervenció— hem hagut d'acceptar que el nostre destí està inevitablement lligat

a la cerca d'aquests drets perduts, d'aquesta identitat extirpada a la força i poder borbònic. Els constrenyiments de la història ens han ensenyat a actuar amb perseverança i fermesa." I és qui apuntava també Climent, "els nostres drets històrics com a poble són molt anteriors a l'últim redactat de la Constitució espanyola".

La bretxa. "Jo, a aquell, el tinc ben avall al meu despatx. Els periodistes se'n saben avenir i sempre m'ho pregunten." Les riallades són generades per Carles Solà, xativí, conseller d'Univ

Tres moments de la rebuda Institucional a l'Ajuntament de Dénla. 1. En arribar, Ernest Benach, president del Parlament del Principat de Catalunya (dreta) i Carles Solà, conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, saluden l'alcalde, Francesca Viciano, i el primer tinent d'alcalde, Pau Reig. 2. Signatures al llibre d'honor. 3. Durant el refrigeri, Solà i Benach conversen amb Xavier Vendrell.

4. Pau Reig, en nom de l'Ajuntament de Dénla, i Eliseu Climent, d'ACPV, en el moment de col·locar una corona de llorer per homenatjar Joan Baptista Basset. 5. Detall dels centenars de persones que es van aplegar al carrer de la Bretxa, davant la placa al general maulet. 6. De camí a l'Auditori Municipal, temps de salutacions: Carles Solà abraça Joan Francesc Mira. 7. El so de les dolçaines obría la marxa: entre els músics, Eliseu Climent i Enric Morera. 8. L'agrupació de música antiga i barroca Harmonia del Parnàs va interpretar obres de dos músics austríacs representats: el barceloní Pere Rabassa (1653-1767) i el morellenc Josep Escorlhuela (1674-1743). 9. Manolo Boix va presentar públicament el retrat de Joan Baptista Basset: la imatge va colpir els presents i l'artista va explicar-ne el procés de reconstrucció.

10. Francesca Viciano, alcaldessa de Dénla, va tancar les intervencions de l'acte. 11. Carles Santos i els músics que van interpretar, sota la seva direcció, una Muixeranga estremeïdora. 12. Juntament amb l'actriu Rosanna Pastor, que va conduir l'acte Institucional, la delegació d'Òmnium Cultural: d'esquerra a dreta, Josep Maria Forné, Jordi Manent i el president de l'entitat, Jordi Porta.

FOTOS: JORGE CENCILLO

sitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, comenta la jugada amb algunes regidores. Tothom agraeix el gest de distensió, que el moment és solemne però no cal que

sigui encarcerat: la imatge de Felip V cap per avall trenca complicitats. Són a l'Ajuntament de Dénia. Tant ell com Ernest Benach signaran al llibre d'honor. Després, l'alcalde, Francesca Vicia-

Totes les ciutats, i Xàtiva

"Foren moltes les poblacions arreu de la Corona d'Aragó que patiren la crueltat i l'arbitrarietat de l'exèrcit borbònic", havia recordat la historiadora Carme Pérez. Per això, un dels moments més intensos de l'acte de commemoració va arribar amb l'homenatge a les poblacions que es van veure afectades per la guerra. Per això, els representants municipals d'un bon nombre de pobles i ciutats del país van rebre una obra d'Andreu Alfaro, creada expressament per a l'ocasió. I van pujar a l'escenari els representants de València (Josepa Pellicer i Amadeu Sanchis) i Barcelona (Kati Carreras); de Dénia (Pau Reig), Vic (Enric Castellnou), Sueca (Joan Soriano), Manresa (Ramon Fontdevila), Gandia (Josep Miquel Moya) i Olot (Joan Torres); de Vila-real (Maties Marín), Torredembarra (Manuel Jiménez), Pedreguer (Vicent Costa), el Papiol (Albert Vilà), Alcoi (Francesc Agulló i Amàlia Garcia), Torrelblanca (Josep M. Panyella) i Alella (Francesc Roger); d'Alboraia (Joan Barres), Premià de Mar (Mercè Gisbert), Xàbia (Eduardo Monfort),

Terrassa (Cèlia Ros) i Castelló de la Ribera (Alfred Gregori); de Cullera (Pere Manuel), Castelló de Rugat (Pilar Xafer), el Verger (Manuel Martínez), la Sénia (Víctor Pla), Montserrat (Júlia Garcia) i Mont-roig del Camp (Miquel Enguera); de Meliana (Francisco Soriano), Otos (Manuel Moltó), Sagra (Josep Vicent Mas), Xaló (Joan Miquel Garcés), Elx (Àngels Candeia), i Xàtiva (Joan Gasquet), Ontinyent (Manuel Reguard) i Betxí (Antoni Meneu).

I perquè, com apuntava Carme Pérez, "la premeditada, cruel i innecessària" destrucció de Xàtiva va marcar "cotes desconegudes en la història de la Corona d'Aragó", el conseller Carles Solà, xativí –"és a dir, socarrat"– va parlar en nom de totes elles: "No fem un acte de nostàlgia ni asèpticament acadèmic, avui –va explicitar–. Avui la història batega de vida i ens empeny a treballar, amb tenacitat i coratge, a favor del retrobament fructífer d'unes terres que van pretendre devastar i que redescobreixen tot el seu potencial cada vegada que enllacen les mans".

no, els lliurarà un present en nom de ciutat (tres gravats de Pérez Carrió, és de la comarca). Hi haurà també un frigeri, per acabar de trencar el gel. reparteixen presentacions, salutacions somriures. "De Terrassa? Però si jo tinc família!": la regidora d'Hisenda Dénia saluda una vallesenca regidora Benestar Social. Els llaços s'estrenen de manera natural.

Autoritats i comitiva faran cap al ca de la Bretxa, que es diu així precisament pel forat que es va obrir a la muralla durant un dels setges que va patir la ciutat per l'exèrcit francoespanyol i on, es cordarà acte seguit, els veïns de Dénia "plantaren cara i rebutjaren el temut general D'Asfeld". Centenars de persones s'hi apleguen. Rosa Seser, arxivera de Dénia, explica per què: "Retem homenatge a una figura clau: Joan Baptista Basset i Ramos, defensor de la ciutat austriacista i líder del poble valencià. L'aplaudiment és intens, quan Pau Reig primer tinent d'alcalde de Dénia, i el seu Climent col·loquen una corona d'or sota la placa que homenatja el general maulet. I sona l'himne: "Què Muixeranga tan bonica!", s'exclama algú, en acabat. Doncs espera't, que encara no has sentit res.

En una cercavila espontània, amb el de les dolçaines obrint-li pas, la comitiva va es dirigeix aleshores cap a l'auditori que ha d'acollir l'acte institucional. Hi ha molta, molta gent. I més que ja s'espera. L'espai és limitat, i els més propers visors (llegiu-hi, per exemple, el nucli d'ACPV de Beniarbeig, que ha arribat una nora abans per si les mosques) ja estan tan riàllament instal·lats. La resta, entrant a poc a poc, saludant, provant no ensopegar amb els faristols de les càmeres de TV3 o InfoTV o Canal 9 (Canal 9!) que prenen posicions. No s'ha cabrà: s'ha habilitat una sala amb televisió perquè qui no hagi fet reserva pugui seguir igualment l'acte. Entre els assistents, moltes cares conegudes: representants de les universitats, els vicerectors de València (Rafael Gil, que parla després en nom del món acadèmic d'Alacant (Jesús Pradells) i Miguel Hernández d'Elx (Josep Pérez); gent de cultura com ara l'escriptor Joan Francesc Mira o el pintor Joan Castejón; José Luis Cervera, autor de la biografia sobre Basset; del món cívic i social, com és Jordi Porta, president d'Òmnium C

tural; Toni Prats, president de l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina, o Carme Simarro, delegada de Josep M. Àlvarez, de la UGT; de la política (Glòria Marcos, d'EUPV, i els diputats, també d'EUPV, Dolors Pérez i Joan Antoni Oltra; Josep Guia, del PSAN; Enric Morera, del Bloc; Xavier Vendrell, d'ERC; Agustí Cerdà, d'ERPV; Joan Francesc Peris, d'Els Verds); de la comunicació (Vicent Partal, Juli Esteve); historiadors com ara Joaquim Albareda, i un llarg etcètera, que la llista no pot ser, per raons òbvies, exhaustiva.

Emoció. Rosanna Pastor serà la mestra de cerimònies i la seva veu modulada farà alguna cosa més que donar pas a les diverses intervencions: quan s'esquerda i confessa estremiment, després de les vibrants albaides que Lola Corberà i Pepe Moreno dediquen a Basset, gairebé diríeu que la sala respira: són més d'un i més de dos, els que potser mig provaven d'amagar les llàgrimes pensant-se sols en l'emoció; ara ja no cal: que vesi el sentiment, si vol vessar, que també és hora!

I els assistents riuran amb Manolo Boix, que presenta el seu retrat de Joan Baptista Basset i explica el procés de documentació, al costat de José Luis Cervera, i aquell únic gravat antic que hi havia, que sembla que mostra el general... d'esquena. "Fins que un dia, decidisc cridar-lo: 'Basset!', li dic; "i ell es tomba".

També hi haurà la contextualització històrica dels doctors Henry Ettinhausen i Carme Pérez, i el viatge al present en el discurs d'Ernest Benach ("una certa autocrítica s'hauria de fer en les relacions entre Catalunya i el País Valencià, i el País Valencià i Catalunya, tant en el passat com en el present", apunta; i hi afegeix: "Davant els grans reptes de futur, estic convençut, després del que he vist i sentit avui, que la resposta és la unitat, fer una xarxa transversal d'institucions i persones, estesa per tot el territori"). I l'emoció, novament i finalment, amb la indescriptible *Muixeranga* que interpreten músics de tot el País Valencià, dirigits per Carles Santos i sota l'atenta mirada del general Basset –que, just en el moment de màxima intensitat de dolçaines i tambors, gairebé diríeu que somriu.

Núria Cadenas

Vista cansada

Pelai Pagès

23-F: brogit de sabres

El proper 23 de febrer es compleixen vint-i-cinc anys de l'intent de cop d'estat que va fer trontollar la recentment estrenada monarquia parlamentària. El recordatori no és balder: en plena crisi de govern de la Unió de Centre Democràtic, i mentre es feia la votació per designar un nou president de Govern –Leopoldo Calvo Sotelo–, perquè substituís el dimitit Adolfo Suarez, un escamot de la Guàrdia Civil, dirigit pel tinent coronel Antonio Tejero, s'emparava del Congrés de Diputats, mentre el capità general de València treia els tancs al carrer. La sotragada fou intensa i va posar en evidència que un sector important de l'exèrcit espanyol no havia acceptat tot allò que implicava un règim de llibertats que, a l'estat espanyol, passava també per un sistema autonòmic. No havia estat el primer intent ni tampoc seria el darrer. En vigílies del triomf socialista a les eleccions de l'octubre del 1982 se'n va descobrir un altre.

Vint-i-cinc anys més tard, és legítim que ens preguntem si el colpisme militar tan tradicional en el si de l'exèrcit espanyol continua sent una amenaça. Són molt recents les declaracions del general Mena sobre la possibilitat d'una nova intervenció militar davant l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la reacció de solidaritat que va provocar entre un sector de l'exèrcit espanyol. I el fet és que la situació no deixa d'ésser paradoxal i contradictòria. Per una banda, perquè la història no ens ofereix una perspectiva gaire optimista: els darrers cent anys –des dels fets del *Cu-Cut!* del novembre del 1905, com a mínim– la presència pública de l'exèrcit ha estat una constant. Els militars només van deixar de conspirar durant els quaranta anys del franquisme, entre altres raons perquè ja controlaven el poder. Però des de les juntes militars de defensa del 1917, el cop d'estat de Primo de Rivera de setembre del 1923, el de Sanjurjo l'agost del 1932 o el que va provocar la Guerra Civil, el juliol del 1936, fins a la transició democràtica, la vida política a l'estat espanyol ha estat animada pel brogit dels sabres. Això sense referir-nos al segle XIX. I només cal recordar que sovint el

leitmotiv de tanta intervenció era la qüestió catalana o, si voleu, la defensa de la unitat d'Espanya.

En una sessió del Congrés sobre la transició que es va celebrar a València l'octubre del 2004 vaig preguntar a l'exministre de Defensa Narcís Serra, responsable de la reforma militar que el primer govern socialista va

portar a terme a partir del 1982, si creia possible ara un nou intent militar. Ho va negar de manera contundent. Un exèrcit modern, en un país modern que pertany a la Unió Europea, i que col·labora en missions internacionals, ha deixat d'ésser un aparell autònom i està permanentment supeditat al poder civil. Això mateix em va dir no fa gaires anys un coronel destinat a l'estat major de la Regió Militar Pirenaica en un acte a l'Arxiu Nacional de Catalunya, durant la inauguració d'una exposició sobre la Guerra Civil. "Nosotros –em va dir més o menys–, lo que nos digan los políticos".

Voldria creure'm aquests dos testimonis. Com voldria creure que les tendències involucionistes que s'han manifestat les darreres setmanes són marginals i minoritàries. Però no puc evitar, en recordar els vint-i-cinc anys del cop d'estat de Tejero, manifestar els meus temors. Vam ser molts els qui, mentre els cotxes oficials de la Generalitat feien desaparèixer les banderoles identificadores, "per si de cas", aquella nit vam fer projectes d'exili.